

Plan for krisehandtering i Sogndal kommune

1. Generell del
2. Operativ del
3. Informasjonsplan
4. Evakueringsplan
5. Ansvar for revisjon av beredskapsplanar

Vedlegg

Ajourført nov. 2010

PLAN FOR KRISEHANDSAMING I SOGNDAL KOMMUNE

1. Administrativ del

1.1 Plangrunnlag

Kommunane sitt ansvar for beredskapsplanlegging vart frå 1. januar 2010 formalisert gjennom nye reglar i sivilforsvarslova. Fylkesmannen skal føre tilsyn med at dei nye lovkrava vert oppfylte. Reglane om kommunane si beredskapsplikt finn ein i *Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og sivilforsvaret* (tidl "Sivilforsvarsloven") § 15. Føremålet med lovfestinga er å styrkja det kommunale beredskapsarbeidet, og medverka til at kommunane vurderer samfunnstryggleik i eit heilskapleg perspektiv.

Kommunane pliktar m.a. å utarbeide ein heilskapleg ROS-analyse, og resultatata frå denne skal leggjast til grunn for kommunen sitt arbeid med samfunnstryggleik og beredskap, herunder saker etter *plan- og bygningslova*.

ROS-analysen skal vidare følgjast opp gjennom ein kommunal beredskapsplan med tiltak for handtering av krisesituasjonar i kommunen. Denne beredskapsplanen skal reviderast minimum ein gang per år, og kommunen skal sørge for at planen vert øva jamleg.

Fylkesmannen skal føre tilsyn med at kommunane oppfyller lovkrava, jf. Sivilforsvarslova sin § 15c og kommunelova kapittel 10A.

1.2 Føremål

Målet med denne planen er å gjera kommuneorganisasjonen betre i stand til å takla kriser. Planen skal sikra at det raskt og effektivt vert etablert ei kriseleiingsgruppa som med utgangspunkt i planverket kan gjera gode vurderingar og setja i verk nødvendige tiltak. Det er difor ein føresetnad at

- Planverket til ei kvar tid er oppdatert
- Aktørane er trenna i å bruka planverket og dermed godt førebudde når det oppstår ein reell situasjon.

Rådmannen er ansvarleg for at arbeidet vert gjort, og at det med jamne mellomrom vert gjennomført sårbaranalysar (ROS-analysar).

Det er viktig at alle kjenner ansvarsdelinga mellom den offentleg organiserte redningstenesta og kommunale oppgåver i ein krise- og katastrofesituasjon.

Når det gjeld den offentleg organiserte redningstenesta, er følgjande henta frå nettsida til hovudredningssentralane:

Redningstjenestens oppgave er å redde menneskeliv. De to hovedredningssentralene samt de lokale redningssentralene (politi) koordinerer alle redningsaksjoner enten de foregår på land eller sjø. Redningstjenesten er et samvirke som hurtig kan mobilisere redningsressurser, både private og offentlige, når behov oppstår.

Hovudredningssentralane har det overordna operative ansvaret ved søk- og redningsaksjonar. Den operative koordineringa av aksjonar skjer enten direkte frå hovudredningssentralane (HRS) som er

lokalisererte i Bodø og på Sola, eller gjennom dei 28 lokale redningssentralane (LRS) som i hovudtrekk følgjer politidistrikta.

Oppgåvemessig er redningstenesta sitt ansvar avgrensa til å redde menneske i akutt naud. Berging av miljø, materielle verdiar og produksjon høyrer ikkje inn under redningstenesta sitt ansvarsområde, heller ikkje førebyggande arbeid eller søk etter omkomne.

Kommunale oppgåver i ein krisesituasjon

Det finst ulike definisjonar på ei krise. Det viktigaste er likevel at verksemdene sjølve tenkjer gjennom kva som vil vera ei krise og som førebur seg deretter. Direktoratet har valt å arbeida med utgangspunkt i at:

en krise er en situasjon som truer eller kan true en virksomhets kjerneverksamhet og/eller troverdighet.

Norske styresmakter skal handtera kriser etter følgjande følgjande prinsipp:

- **Ansvarsprinsippet:** Den som har ansvar i ein normalsituasjon har også ansvaret ved ekstraordinære hendingar / i ekstraordinære situasjonar.
- **Likskapsprinsippet:** Den organisasjonen ein opererer med under ei krise skal vera mest mogeleg lik den ein har til dagleg.
- **Nærleiksprinsippet:** Ei krise skal handterast på lågast mogeleg nivå.

Krisehandtering vert då summen av dei tiltaka som vert iverksette for å avgrensa ein skade, og som gjer at krisa vert svekka/tek slutt.

Kommunen har eit generelt ansvar for innbyggjarane sitt ve og vel, og oppgåver og funksjonar som kommunen er ansvarleg for til dagleg, skal og vidareførast under ei krise. Døme på slike oppgåver er vassforsyning, avløp og renovasjon, undervisning, barnehagetenester, sosial og helsetenester og eldreomsorg. I tillegg kan kommunen ved tryggleikspolitiske kriser og krig få tillagt oppgåver som gjeld rasjonering og mottak av evakuerte personar.

I vårt samfunn er evna til å gje god og oppdatert informasjon ein stor og viktig del av ei krisehandtering. Manglande informasjon kan i seg sjølv skapa/forsterka negative konsekvensar av ei uønska hending. Erfaringar viser at om lag 70 prosent av all krisehandtering handlar om kommunikasjon i ei eller anna form.

Ansvarsdelinga mellom den offentleg organiserte redningstenesta og kommunale oppgåver i ein krise- og katastrofesituasjon kan då samanfataast slik:

Ved ulukker og katastrofar der liv og helse er i fare, er det den organiserte redningstenesta under leiing av Hovudredningssentralen (HRS) eller Lokal Redningssentral (LRS) som er ansvarleg for redningsarbeidet. Kommunen må i slike tilhøve gje den støtte som redningsleiinga ber om.

Ved ulukker og hendingar der den offentleg organiserte redningstenesta har gjort førsteinnsatsen og det trengs støtte og vidare oppfølging, så er det kommunen som må ta initiativ til å ivareta desse. Det same gjeld dersom materielle verdiar står på spel, då er det kommunen som må ta initiativ for å sikra desse.

På skadestaden arbeider naudetatane saman. Her er det Politiet som har leiaransvaret ved at ein tenestemann har rolla som Skadestadsleiar (SKL). Dersom politiet er fråverande, skal Brannvesenet i medhald av Brann- og eksplosjonsvernlova § 12 b ta dette ansvaret.

1.3 Grunnlag for å iverksetja planen

Planen skal kunna brukast ved alle typar uønska hendingar eller situasjonar som er av ein slik karakter eller eit slikt omfang at det går utover det som kan kallast normalsituasjon og normalbelastning.

Planen kan og nyttast dersom rådmann og/eller ordførar av andre grunnar finn grunn til å organisera, leia og nytta ressursane på ein annan måte enn gjennom den ordinære linjeleinga for å få best mogeleg effektiv og koordinert styring av ressursane.

Det kan særleg vera aktuelt å setja i verk planen i tilfelle der:

- Fleire tenesteeiningar / instansar har ansvar for krisehandtering og innsats, og det kan difor vera nødvendig at rådmann og/eller ordførar koordinerer handteringa.
- Situasjonen utfordrar sterkt kommunen si evne til å handtera krisa, kompetansen og ressursane i organisasjonen.

Planen er ikkje utarbeidd med tanke på å handtera interne hendingar i organisasjonen, t.d. dødsfall/ulukker blant eigne tilsette, truslar mot tilsette og liknande. Dersom det vert vurdert som teneleg i ein konkret situasjon, kan planen likevel nyttast.

1.4 Ajourhald/oppdatering

Planen skal oppdaterast jamnleg og ved behov. Planen skal ha ei hovudajourføring kvar kommunestyreperiode.

1.5 Øvingar, opplæring og kompetanse

Aktørane i planen skal vera orienterte om planen, og dei skal vera kjende med rollane sine og dei skal ha opplæring i høve til ansvar og oppgåver.

2. Operativ del

2.1 Varsling og mynde til å iverksetja beredskapsplan

Det er rådmann og/eller ordførar som kan setja i verk denne planen. Det betyr at meldingar om aktuelle hendingar som er store nok til å fylla vilkåra for å oppretta kriseleiing må enda opp hjå ein av desse to.

Internt i kommunen vil det mest sannsynleg vera tenesteleiar på det området som er ramma som må informera til overordna om ein unormal situasjon. Tenesteleiarane har eit ansvar for å gjera fortløpande vurderingar om det ligg føre ein situasjon som gjer at det kan vera aktuelt å iverksetja denne planen, og ta dette opp med rådmannen. Dette gjeld og ved situasjonar som skjer utanom ordinær arbeidstid. Rådmannen vurderer om det er aktuelt å ta situasjonen opp med ordførar.

Når det gjeld hendingar utafør kommunale drift eller kontroll, vil meldingane gå gjennom naudmeldeteneste:

- 110 Alarmsentralen i Sogn og Fjordane
- 112 Politiet
- 113 AMK sentralen/medisinsk naudmeldeteneste

Desse tenestene aktiverer det lokale brannvesen, lokal politi eller lokale ambulanse- og legeressurar som skal rapportera til sine overordna eller

Når rådmann og/eller ordførar har fått varsel om større hendingar eller tilstandar som aktualiserer overgang til kriseleiing, må ein av dei eller begge, ev. i samråd med tenesteleiar(ar), vurdere vidare varsling og handling. Varslingslister går fram av vedlegg.

Publikum har og høve til å kontakta vakthavande befall i den lokale brann- og redningstenesta som ha døgngkontinuerleg vaktordning. Telefonnummeret står i telefonkatalogen og på kommunen si internettside.

2.2 Organisering av kriseleiingsgruppa

Kommunen si kriseleiingsgruppe er sett saman slik:

- Ordførar
- Rådmann
- Rådgevarar – rådmannen sin stab
- Tenesteleiar tenestetorg og IKT

Dersom ordførar er forhindra frå å delta, skal varaordførar kallast inn, og dersom rådmann er forhindra frå å møta er det rådgevarar som går inn i rådmannen sin stad.

Tenesteleiarar og fagleiarar deltek i kriseleiinga etter kva hending/situasjon som er årsak til krise, eller dersom rådmannen av andre grunnar bestemmer det.

Avhengig av kva tilhøve som utløyser krise, kan det og vera ønskeleg å tilføra gruppa eksterne ressurspersonar. Kontaktpersonar og telefonnummer er opplista i vedlegg

2.3 Fullmakter til kriseleiingsgruppa

I ein krisesituasjon kan det vera nødvendig med delegert mynde og vide fullmakter til kriseleiingsgruppa.

Kriseleiinga har følgjande fullmakter:

- *Løyve til å avvike frå vedteke budsjett.*
- *Beordra ekstra overtid.*
- *Grense for økonomiske plikter som kriseleiinga kan pådra kommunen er kr 200.000.*
- *Ovanstående mynde gjeld kvar einskild sak, og kan berre vedtakast nytta av ordførar eller rådmann i lag eller ein av dei saman med eitt av medlemmene i kriseleiinga.*

2.4 Leiing/oppgåver/oppgåvedeling

Leiging

Rådmannen leiar arbeidet i kriseleiingsgruppa.

Oppgåver

Kriseleiingsgruppa skal samordna kommunen si krisehandtering og følgjande oppgåver er sentrale:

- Avklara ansvar, rollar og oppgåver for rådmannen i den aktuelle situasjonen
- Innhente opplysingar om kva som har skjedd, og kva konsekvensane kan verta for kommunen og innbyggjarane.
- Gjera vedtak om å iverksetja tiltak for å hindra skader på personar og materielle verdier.
- Vurdera møte i Beredskapsrådet¹.
- Syte for varsling til aktuelle instansar.
- Prioritera ressursar frå kommunen si side.
- Strategisk planlegging og analyse med tanke på t.d.
 - Helsemessige konsekvensar og utfordringar
 - Miljømessige og økonomiske konsekvensar og utfordringar
 - Skaffa og fordela ressursar
 - Oppfølging og støtte²
- Halda kontakt med skadestadsleiinga, evt. LRS (politikammeret).
- Vurdera og ev. oppretta kontakt med aktuelle samarbeidsorgan.
- Informasjonsstrategi
 - Mediehandtering
 - Heimesida
 - Sentralbordet
 - Intern informasjon
- Utarbeida og senda ut informasjon til publikum og media.
- Gje rapport om situasjonen i kommunen til Fylkesmannen.
- Faste rapporteringsrutinar frå eining/fagorgan til kriseleiinga gjennom daglege orienteringsmøte. Varsling frå kriseleiinga til aktuelle samarbeidsorgan etter behov.

2.5 Loggføring

Det skal snarast mogeleg opprettast ein logg, som skal gje kronologisk oversikt over hendingar, tiltak og korrespondanse. Det bør vera ein låg terskel for kva meldingar som bør leggjast inn, og så heller heva terskelen seinare. Det skal loggførast opplysningar om:

- Kva vert meldt/rapportert?
- Når?
- Meldinga kom frå/gjekk til kven?

¹) Beredskapsrådet er eit samarbeidsorgan som består av kommunale representantar så vel som representantar frå andre offentlege instansar, næringsliv, media og frivillige lag og organisasjonar. asr

²) Støttegruppe for psykososial oppfølging

- Avgjerdsler og behov for oppfølging?
- Kven har ansvaret for å følgja opp?

2.6 Rapportering

Utover det som er nemnt i instruksen for kriseleiinga er det kriseleiinga som bestemmer rapporteringsrutinane. Kriseleiinga skal i alle høve etablere kontakt med fylkesmannen si beredskapsavdeling.

2.7 Postmottak

Kriseleiinga må vurdere rutinar som sikrar at aktuell post som er adressert til det elektroniske postmottaket vert oppfanga, også utanom ordinær kontortid.

2.8 Stad for kriseleiing

Kriseleiinga sine lokale er på kommunehuset, og operasjonsrommet for kriseleiinga er formannskapssalen.

I bygninga er det telefon, telefax og elektronisk post. I operasjonsrommet er det tilgang til telefon og data.

Telefonsentralen har batteriforsyning som sikrar drifta i fire timar etter bortfall av nettspenning. Dataserver har batteriforsyning som sikrar backup ein halv time.

2.9 Kriseleiinga si drift over lang tid

Kriseleiinga må så snart som mogeleg ta stilling til om det kan vera aktuelt å oppretthalda drift i kriseorganisasjonen over lang tid. Då må ein førebu dette, m.a. gjennom førehandsvarsling av ekstra personell.

3. Informasjonsplan

3.1 Målsetjing

Målsetjinga med kommunen sin informasjonsberedskap er å kommunisera med innbyggjarane, media, samarbeidspartar og eigen tilsette på ein rask og god måte, for å

- Redda liv og helse.
- Avgrensa dei miljømessige og materielle skadeverknadane.
- Førebyggja uro og hjelpa innbyggjarane, dei som er ramma av ein ekstraordinær situasjon, til å ta rette og rasjonelle val.
- Skaffa best mogeleg oversikt over hendingar og konsekvensane.
- Vera med å skapa ro, slik at hendinga kan handterast på ein best mogeleg måte.
- Ivareta kommunen og andre involverte instansar sitt omdømme og truverde.

Det er viktig at arbeidet vert koordinert med tenestene og andre som er involverte i handtering av hendinga, for å sikra best mogeleg informasjonsdeling og einskapleg bodskap.

3.2 Organisering av informasjonsarbeidet

Informasjonsarbeidet er ein del av kriseleiinga sitt arbeid under leiing av rådmannen.³

3.3 Konkrete informasjonsoppgåver for kriseleiinga

- Følgja situasjonen og vurderer kva informasjon kommunen bør gå ut med
- Koordinera informasjonsarbeidet med andre tenester/forvaltningsnivå som er involverte
- Vurdera pågangen som kan ventast frå media og om det er apparat som er i stand til å møte dette
- Skriva og leggja ut informasjon på heimesida
- Førebu informasjonsbodskapen til formidling gjennom sentralbordet og tenestetorget
- Laga utkast til presseinformasjon
- Driva medieovervaking

3.4 Direkte informasjon til publikum og eigne tilsette

Kriseleiinga er ansvarleg for at bemanninga ved sentralbordet og i tenestetorget til ei kvar tid er stor nok til å kunna møte informasjonsbehovet på ein tilfredsstillande måte.

Dei tilsette ved sentralbordet og i tenestetorget skal kun gje ut informasjon som dei har fått skriftleg frå kriseleiinga. Kriseleiinga må vera merksam på om dei tilsette ved sentralbordet og i tenestetorget er tilstrekkeleg oppdaterte om situasjonen.

3.5 Bruk av kommunen si heimeside

Kommunen si heimeside skal nyttast aktivt for å formidla informasjon. Kriseleiinga må sjå til at det til ei kvar tid er god nok kapasitet til å ivareta denne oppgåva.

3.6 Mediehandtering

Det er ordførar som gir uttalar om hendinga/situasjonen til media. I situasjonar med stor pågang er det rådmann som avlastar ordførar.

³ Ved kriser der det er mange involverte, skal det vera ei særleg informasjonsteneste for pårørande. Tenesta skal halda til på helse- og sossialsenteret, jf. Plan for helsemessig og sosial beredskap.

3.7 Innhald/presentasjonemåte

Informasjonsmøte, pressekonferansar og liknande skal heldast på kommunestyresalen. Sjå eige tiltakskort.

3.8 Oversyn over mest aktuelle mediebedrifter

Sjå eige tiltakskort.
Kommunestyresalen vert nytta til pressekonferansar.

3.9 Medieovervaking

Det er viktig at det raskt vert etablert gode rutinar for å følgja med i media si dekking av hendinga/situasjonen.

4. Evakueringsplan

Ved ei større ulukke kan det bli aktuelt å flytta personar frå eit skadeområde eller eit utsett område i kommunen til eit anna område. I dei fleste tilfelle vil det vera politiet som gjer vedtak om og utfører slik flytting. Dersom det er snakk om ei evakuering av større omfang, vil kommunen likevel bli sterkt involvert.

4.1 Målsetjing

Målsetjinga med kommunen sin evakueringsberedskap er å delta i evakueringsarbeidet på ein rask og god måte for å

- Redda liv og helse.
- Vera med å førebyggja uro og hjelpa dei som er ramma av ein ekstraordinær situasjon til å meistra situasjonen..
- Skaffa best mogeleg oversikt over hendingar og konsekvensane.
- Vera med å skapa ro, slik at hendinga kan handterast på ein best mogeleg måte.
- Ivareta kommunen og andre involverte instansar sitt omdømme og truverde.

Det er viktig at arbeidet vert koordinert med dei andre instansane som deltek i evakueringsarbeidet slik at den samla ressursinnsats vert nytta på ein samla får best mogeleg i ein vanskeleg situasjon.

4.2 Organisering

Frå kommunen si side er det kriseleiingsgruppa som er ansvarleg for å leia evakueringsarbeidet. Kriseleiinga kan be om at innkvarteringsnemnda vert brukt for å gjennomføra evakueringa.

4.3 Oppgåver og ansvar

- Skaffa oversikt over evakueringsområdet (kven som bur der m.m.).
- Skaffa eigna transportmiddel.
- Samla personar i eigna lokale når innkvartering ikkje kan skje direkte.
- Føreta registrering over kven som blir innkvartert, kven som flyttar på eiga hand m.v.
- Kontrollera at evakueringsområdet er tomt og setje ut vaktmannskap.
- Hjelpa til ved behandling av skadde og personar med psykiske problem m.v.
- Samarbeida nært med LRS/skadestadsleiinga
- Sørgja for mat og eventuelt klede
- Omsorgsfunksjon
- Gje løpande informasjon

4.4 Oversikt over medlemmer i innkvarteringsnemnda og liste over aktuelle innkvarteringsstader

Sjå eigen oversikt.

5. Ansvar for revisjon av beredskapsplanar

Rådmannen har totalansvaret for at beredskapsplanane for Sogndal kommune er oppdaterte og ajourførde. Planane skal reviderast/oppdaterast ein gong kvar kommunestyreperiode.

Desse har ansvaret for å oppdatere beredskapsplanene:

Plan for kriseleiing	rådgjevar rådmannen sin stab
Ressurs- og varslingsliste med telefonnummer	
- årleg oppdatering	rådgjevar rådmannen sin stab
Informasjonsplan	tenesteleiar tenestetorg og IKT
Beredskapsplan for tekniske oppgåver	tenesteleiar kommunalteknikk
Evakueringsplan	tenesteleiar kommunalteknikk
Smittevernplan	kommunelege
Plan for helsemessig og sosial beredskap	tenesteleiar pleie og omsorg og tenesteleiar helse og sosial, rådgjevar rådmannen sin stab er ansvarleg for samordning.
Risiko og sårbaranalysar	rådgjevar rådmannen sin stab har ansvaret for å samordna rev.

Plan for krisehandtering skal fordelast til:

Leiargruppa:

Rådmann

Kommunalsjef

Tenesteleiar plan og næring

Tenesteleiar kommunalteknikk

Tenesteleiar kultur

Tenesteleiar barnehagar

Tenesteleiar Fjærland oppvekstsenter

Tenesteleiar Norane oppvekstsenter

Tenesteleiar tenestetorg og IKT

Økonomisjef

Tenesteleiar sosiale tenester

Tenesteleiar helse

Tenesteleiar skulane i sentrum

Tenesteleiar Kaupanger skule

Den kommunale kriseleiingsgruppa:

Ordførar

Rådmann

Rådgjevarar – rådmann sin stab

Tenesteleiar tenestetorget og IKT

Kommunen si nettside u/vedlegg

Vedlegg 1

1. Varsling og rapportering

Det skal vera faste rapporteringsrutinar frå eininga/tenesta til kriseleiinga gjennom daglege orienteringsmøte før kl.10:00.

Varsling frå kriseleiinga skjer etter behov.

Politi/lensmann varslar kriseleiinga når situasjonen etter deira meining krev det.

2. Instruks for rapportering til og frå kriseleiinga når kriseleiinga er etablert:

Tidspunkt for rapportering :

Innhald:

- Status for vedkomande eining/teneste om ev. skader, manglar, problem m.v.
Innrapportering til kriseleiinga dagleg innan kl 10:00
- Behov for ekstra ressurstilførsel. Tilhøve som krev avklaring frå kriseleiinga og som ein ønskjer å drøfta på orienteringsmøte skal innrapporterast så fort status er kjent.

Rapportering frå kriseleiinga til fylkesmann skal skje dagleg kl 12:00